

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 160 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Domnii abonati, cari nu si-au achitatu inca abonamentulu pe anulu acest'a sunt rogati a si-lu achitá fora amenare, càci spesele administratiunei sunt enorme, si reclama imperiosu sucursulu banalu alu publiculu nostru.

In specialu rugamu pre dd. protopresbiteri se binevoiesca a incassá prenumeratiunile restante dela comunele din tracturile submanuate si ale administrá redactiunei cátu de ingraba.

REDACTIUNEA.

Alegerea protopresbiteriloru.

In statutulu organicu alu bisericeii nóstre nici o dispusetiune nu este asia de incurcata si supusa la susceptibilitati, ca dispusetiunea pentru alegerea de protopresbiteri!

Partile constitutive ale eparchiei sunt: parochiele, protopresbiteratele si monastirile, déca sunt; aceste parti constitutive din eparchia si-reguléza si deplinesce actiunile loru prin sínódele parochiali, protopresbiterali si monastiresci dupa sufragiulu universale, incependu dela constituirea cantoriloru si a clopotariloru, prin comitetele parochiali, pana la alegerea capelaniloru si a parochiloru prin sínódele parochiali.

Numai sínódele protopresbiterali nu potu liberu si independentu alege pre protopresbiterii tractuali; dreptulu loru de alegere este redusu la o simpla candidare; cu alte cuvinte: la alegerea de protopresbiteru sinodulu nu figuréza ca atare, ci numai ca comitetu protopresbiteralu, pentrucá actulu alegerei se naintéza la consistoriu, si acést'a face alegerea ori denumirea, si de multe ori contra votulu maioritatiei sinodale.

Acésta impregiurare póte se aduca cu vreme mari si multe daune in beseric'a nóstra constitutionala. ce se póte deduce si din resensulu, ce alegerile de pana aci a facutu in poporulu credintiosu. Dupa stat. org. de agendele sinodulu protobresbiteralu se tiene si „alegerea protopresbiterulu“ (Stat. org. §. 50); dar acestu dreptu alu sinodulu se prescurtéza prin §. 53 din acelasi statutu, unde se dice: „acei trei individi, cari au intrunitu cele, mai multe voturi, se presinta consistoriulu eparchialu, spre a denumi pre unulu dintre ei.“ Éta dar cà sinodulu protopresbiteralu e scurtatu in dreptulu seu! Dar si complicatu éste §-lu acest'a. Deunde se presinte sinodulu trei individi pentru a denumi consistoriulu pre unulu, atunci candu pentru postulu de protopresbiteru n'ar fi mai multu de unulu séu doi competenti cu cualificatiune? si déca chiar ar fi trei competenti cu cualificatiune, este óre consultu si pe cale constitutionala, ca consistoriulu desconsiderandu votulu maioritatiei sinodulu, se denumésca protopresbiteru, pre cel'a cu voturi mai pucine? Nu! Votulu universale numai trebuie se decida; remana consistoriulu dreptulu de a aprobá ori desaprobá alegerea seversita

de maioritatea sinodulu, si in casulu din urma a ordoná noua alegere. Vointi'a libera a poporulu este restrinsa de locu ce sinodulu trebuie se voteze pre trei individi, candu póte dorinti'a tuturor'a ar fi concentrata in o singura persóna.

Se tiene eschisivu de competinti'a congresulu nationalu bisericescu a comentá legea statutulu, ér noi n'avemu decátu a ne supune legei. Credu in sa cà nici legea nici competinti'a congresulu nu le voin vatemá, déca sustienu cà: alegerea de protopresbiteri, dupa liter'a statutulu nostru organicu ne duce in complicatiuni grozave, si éra mi-se pare la locu afirmatiunea cà: din aceste complicatiuni ne scóte cu deseversire si ne luminéza spiritulu statutulu.

Candu odata legea spune a priori cà, sinodulu protopresbiteralu alege pre protopopulu din tractu, se nu fortiamu cursulu naturalu alu lucrulu si se pretendemu ca sinodulu se presinte trei individi la consistoriu si déca nu sunt; presinte pre cei trei individi, candu acesti'a au competitu la postulu protopresbiteralu in vacantia, in sa tiena-se si atunci contu de votulu maioritatiei sinodale. In modulu acest'a respectanduse votulu sinodulu se va respectá si legea statutulu precum si dreptulu consistoriulu!

Demetriu Pop'a.

parochu si asc. consis.

Din Scrierile santulu Ioanu Gura de auru.

Noa omilii despre pocaintia.

Omili'a VII.

Despre pocaintia; Ddiu grabesce cu promovarea mantuirei nóstre si intardá a ne pedepsi. O istoria acomodata despre Rahabu.

Cuprinsu. Lauda asupra lui Paulu, care ca unu nuntiu alu Domnulu, vestesce penitentiloru darulu. Calea spre pocaintia sta tuturor deschisa. Indelunga rabdarea lui Ddiu voiesce a indreptá pre cei pecatosi, esempl.: Pavolu vamesiulu si noi. — Cei doi datorasi la Math. 18. 26. si Luca 19. 23. Celu virtuosu e avutu inaintea lui Ddiu, pecatosulu e cersitoriu. Ddiu este „tatalu orfaniloru si jdecatoriulu veduveloru.“ — Dojano spre pocaintia. — Aducerea aminte de peccatele comise. — Peccatele sunt caus'a tuturor reletoru. — „Pocainti'a fora milostenia este mórtá.“ — Capitanulu Corneliu. Celu ce se indura de seracu, dà lui Ddiu imprumutu pre interese — (Pilde 19. 17.) —

1. Santulu apost. Paulu se folosesce totudeuna de o limba Ddieésca si cerésca, si ordinéza cu o adenca intielegere cuventulu lui Ddiu; elu nu vorbesce simplu dupa cunoscenti'a propria, ci predica invetiatur'a sa, ca plenipotentiatulu Domnulu. De acésta sciencia se folosesce atunci candu si-indreptá cuventulu catra pecatosi, spre a le predicá penitentia. Acestu obiectu, vreu se vi-lu aducu aminte inainte de tóte. Voi ati auditu — spre a atinge singuratecele cari deja s'au disu — cum vorbesce acelu barbatu harnicu si demnu de miratu catra Corinteni: Ca nu cumva candu voi veni, se-mi caute a me intristá preste multi, cari au peccatuitu si nu au facutu pe-

caintia." ¹⁾ Acestu barbatu dela natura a fostu unu invetiatoriu po-
tinte, dara dela Ddieu alesu de servulu seu; pentru aceea se si fo-
losese de o limba cerésca si vorbesce ca din ceriu: amenintia pre
pecatosi, asia anuncia penitentiloru iertarea. Candu dicu inse acést'a,
nu ascriu acésta putere limbagiului lui Paulu, ci tóte le reducu la
darulu lui Ddieu, despre care singuru vorbesce: „Séu cereti argu-
mentu despre Cristosu celu ce vorbesce in mine?" ²⁾ Pecatosi-
loru le ofera unu midilocu binefacatoriu, eficace, si pocaintia spre
mantiure. Astadi inse convine cu invetiatur'a apostolica si respectulu
evangelicu alu rescumperatoriului, care prestéza o condonare bogata
de tóte peccatele. — Cáci candu mantuitoriu a vindecatu pe celu
slabanogu, dise, dupa cum togmai a auditu: Fiule! iertati-se mul-
tele tale peccate ³⁾ Iertarea peccatorulu inse este isvorulu mantiurei,
si respata pentru penitentia, findcă pocaintia este unu midilocu care
sterge peccatele, ea este unu daru alu ceriului, o putere démna de
admiratu, si intrece cu gratia ascultarea porunciloru. Pentru aceea
nu despretiuesce nici pre adulteri nici pre beutori, nu isgonese pre
idololatrii, nu departa pre celu injuratoriu, nu persecuta nici pre unu
foradelege, nici pre celu arogantu, ci tóte le schimba, findcă, ca
pocaintia este tigai'a de topitu a peccatulu. Inse inainte de tóte trebue
se invetiama a cunósce intentiunea lui Ddieu, dara nu asia, ca ad.
se incepemu acésta cercetare prin cugetarea nóstra propria, adeverulu
se-lu tragemu insusi din adeveririle st. scripturi: Candu Ddieu este
facia cu peccatosulu indelungu rabdatoriu, are ca unu mantuitoriu plinu
de gratia unu scopu duplu. Elu dá penitentulu mantiurea eterna, si pas-
tréza aceeași binefacere si pentru urmasii cari voiescu a amblá pre calea
virtutei. Ca se mai repetamu odata: Ddieu este indelungu rabdatoriu,
ca atátu peccatosulu se se indrepte, câtu si ca se nu inchida pentru urmasi
calea mantiurei. Pentru cá desi traiesce celu peccatosu ne gat'a spre
pocaintia — nu arare ori crutia Ddieu radacin'a spre a scuti fruc-
tele; adese ori inse chiar si radacin'a o schimba dupa cum am disu
mai susu. Déca inse acést'a, totale s'a inclinat spre peritiune, Ddieu
aplica pedeps'a intru unu modu salutaru, ca densulu, penitentulu
se fia fericitu. Asculta, cum se intempla acést'a. Tharra, tatalu lui
Avraamu, a fostu inchinatoriu de idoli. Ci nu acést'a a suferitu
pedeps'a peccatulu, si pre dreptu, cáci déca Ddieu ar fi nimicitu ra-
dacina de unde ar fi potutu odraslí unu atare fructu alu credintiei?
Cine a fostu mai reu ca Esau? Vedi aci unu documentu de o alta
afabilitate. Aude-se o reutate mai nerusinata? Au nu a fostu elu
unu curvariu si despretiutoriu de santi dupa cum dice Apostolulu ⁴⁾.
Nu a fostu ucidiatoriu de mama si tata? Nu a fostu ucidiatoriu de
frate, celu pucinu dupa sentimentu? Au nu a fostu uritu de Ddieu
dupa cum marturisesce scriptur'a, candu dice: „Pre Jacobn am iu-
bitu, pre Esau am uritu" ⁵⁾. Asiadara déca cineva e unu curvariu,
ucidiatoriu de frati, despretiutoriu de santi, obiectu alu urei, pentru
ce se prapadesce? Pentru ce nu e esterminat? Pentru ce nu e
pedepsitu indata dupa meritu? Pentru ce? Intru adeveru, este fru-
mosu a espune si motivulu. Déca ar fi fostu nimicitu, lumea ar fi
fostu in pierdere facia cu celu mai maretiu fructu alu dreptatei.
Asculta numai care fructu. „Esau a nascutu pre Raguelu, Raguelu
pre Zara, Zara pre Jobu" ⁶⁾. Vedi acum ce flóre mare a pacientiei
s'ar fi prapaditu déca Ddieu si-ar fi sustienutu pretensiunea facia
cu pedeps'a dela radacina.

2. Facu-mi acésta observare la tóte intemplamentele. Pentru
aceea, a fostu Ddieu indelungu rabdandu catra Egipteni, cari ver-
sara foradelegi nesuferibili: pentru bisericile ce inflorescu acum
in Egiptu, pentru manastiri si cei ce ducu o vietia angerésca. Cáci,
dupa cum afirma invetiatorii dreptulu publicu, si dupa cum de-
manda legile romane, o femeia ingrecata, déca a comis o crima
capitale, nu se póte mai antaiu ucide, pana ce nu a nascutu. Si
acést'a e la loculu seu, in ordine, findcă legislatorii cei harnici nu
au tienutu de dreptu ca nevinovati'a se móra cu cea vinovata. —
Déca inse legile omenesci crutia pre acei-a, cari nu au facutu ni-
micu reu, au nu va pastrá Ddieu cu atát'a mai tare radacin'a, déca
odata crutia pentru rodulu pocaintiei binefacerea. — De almintrea
bine facerea pocaintiei e chiar si la peccatosi, findcă si la densii are
valóre acelasi motivu alu acestei gratie. Cáci déca pedeps'a ar pre-
merge indreptarei tota lumea ar trebui se se nimicésca si se apuna.
Déca s'ar fi grabitu Ddieu a pedepsi, atunci biseric'a nu ar fi pri-
mitu pre unu Pavelu, nu ar fi capetatu unu barbatu atátu de potinte.
Pentru aceea Ddieu a suferitu pre celu foradelege, ca se ni-lu
arete mai apoi ca penitentu. Indelunga rabdarea lui Ddieu fece din
persecutoru, cursoru; indelunga rabdarea lui Ddieu schimba pre lupu
in pastoriu, indelunga rabdarea lui Ddieu fece din Vamesiu, Evangelistu;
indelunga rabdarea lui Ddieu s'a induratu de noi toti, pre toti ne-a
schimbatu, pre toti a intorsu. — Candu vedi cá celu ce mai nainte
erá imbuibatu acum poftesce, candu vedi pre celu foradelege deodi-
nora cá acum vorbesce de lucruri Ddiesci, pre celu ce mai nainte
si-mangia gur'a cu cantari nerusinate, cá acum si-curatia sufletulu

prin inmuri sante: admira indelunga rebdare a Domnului, maresce
pocaintia, si din acést'a schimbaro ié-ti impulsu a dice: „Acést'a
este schimbarea dreptei celui Preainaltu" ⁷⁾. Ddieu catra totu insulu
este bunu, cu deosobire inse si-aréta indelunga rabdarea sa catra
cei peccatosi. Si déca voiesci se audi o sententia strainu sunatória —
straina pentru lumea comuna, dara drépta pentru sentiulu blandu
— asia asculta! — Presté totu se aréta Ddieu aspru facia
de cei drepti, blandu si iute gat'a spre gratia catra cei peccatosi.
Pre celu peccatosu, care a caditu, lu-ridica si dice catra elu: „Au
celu ce cade, nu se ridica éra? Séu celu ce s'a departatu, nu se
intorce éra? ⁸⁾. Si: Pentru ce s'a abatutu fat'a nebuna a lui Jud'a,
abatere fora rusine? ⁹⁾ Si érași „Intórceti-ve la mine, si eu me voiu in-
tórce catra voi!" ¹⁰⁾ Si in altu locu, intaresce din nemesurat'a sa
bunatare prin juramentu, cá pocaintia duce la fericire: „Viuu sum
eu, nu voiescu mórtea peccatosulu, ci ca se se întórca si se fia viu." ¹¹⁾

Catra cei drepti inse vorbesce. Déca unu omu ar face tóta drep-
tatea si totu adeverulu, de se va abate si va peccatui, nu-mi voiu
aduce aminte de dreptatea lui (nu o voiu pomeni) ci va muri in
peccatulu seu. ¹²⁾ O ce asprime catra celu dreptu si ce indurare bo-
gata catra celu peccatosu! Asia lucra elu diferitu si neasemenea, fora
ca se se schimbe; elu imparte numai intru unu modu folositoriu te-
saurele gratiei sale. Observéza numai cum se intempla acést'a. Déca
Ddieu ar inspaimentá pre celu peccatosu si pre celu ce remane in peccate,
asia l'ar aduce la desperare; déca insa ar laudá pre celu dreptu ar con-
duce pre eroulu virtutei la sumetia si ar influentiá ca celu laudatu se
racésca in zelulu seu. Pentru aceea cu celu peccatosu are indurare,
infriica inse pre celu dreptu; cáci „infricosiatu este catra toti cei
dimpregiurulu lui" ¹³⁾ si „bunu este Domnulu tuturor." ¹⁴⁾ „In-
fricosiatu se dice" este catra toti din giurulu lui. Si cine potu fi acestia
decátu angerii? „Cáci Ddieu" dice Davidu „celu ce se preamarese
in sfaturile santiloru, e mare si infricosiatu catra toti cari sunt in
impregiurulu lui." ¹⁵⁾ Déca vede pre unulu ce a caditu, i tinde man'a
iertarei; de vede pre unulu care stá, i insufla frica, si acést'a este
unu actu alu justitiei si alu unei judecati drepte. Cáci pre celu dreptu
lu-intaresce prin frica, ér pre celu peccatosu lu-descépta prin indu-
rare. Voiesci se scófi cá bunatarea sa e la tempulu seu si cá aspri-
mea lui e folositoria si amesurata pentru noi? Fii numai cu diligin-
tia atentu, ca se nu-ti tréca ponderositatea acestui tractatu. Acea
mujere peccatósá, care s'a marturisu vinovata de tóta peccatuirea si
calcarea de lege, care a comis atáte peccate, a luat parte la atáte
foradelegi, insetá dupa mantuitoriu a parere de reu, si se viri la us-
petiulu Domnului. Eu lu-numescu inse ospatiulu santiloru, findcă
celu santu a fostu prezentu celoru santi. Cáci ¹⁶⁾ precandu manti-
toriu siede in cas'a fariseulu Simonu la méssa, se apropiá aceea
peccatósá femeia, atinse petiórele lui, le spalá cu lacrimi si le sterse
cu perulu capului. Si mantuitoriu, ridicá pre ceea ce prin atáte
peccate se despartase de elu cu curintele: „Ierta-ti-se tie peccatele." ¹⁷⁾
Ne fiindu scopulu meu ca se enarezu intréga istoria acuma, vreu
numai ca se aducu unu testimoniu. Considera acum indurarea ne-
ajunsa: „Dreptu aceea dicu tie: se voru iertá ei peccatele ei cele
multe, cáci a iubit multa." ¹⁸⁾ Iertarea atátoru peccate a trasu pre
mujerea peccatósá la sine. Mari'a inse sor'a lui Moise, cáci a cartitu
pucinu, a fostu pedepsita cu lepra. ¹⁹⁾ Catra cei peccatosi vorbesce
elu: Si de voru fi peccatele vóstre ca mohoritunea, ca zepad'a le voiu
albi. ²⁰⁾ Elu schimba intunereculu in lumina, candu peccatosulu se
schimba prin pocaintia. Catra celu ce imbla intru dreptate vorbesce:
Totu celu ce dice fratelui seu: Nebune, va fi vinovatu foculu ghenei.
²¹⁾ Pentru unu cuventu a determinatu o, asia mare asprime, si la
nenumerate peccate aréta atát'a marinimositate!

3. Mai observéza inca si unu altu lucru insemnatu. Deórace
peccatele suntu privite totdeodata ca detorii, asia Ddieu donéza pe-
ccatosulu, candu acel'a face penitentia si capitalulu; dela celu drep-
tu inse pretinde si interesele. Se apropia unulu la densulu care érá
detoriu multi talanti, si totu odata prin parere de reu si rugare in-
tetitoria, molcomí sententi'a dejudecata: „Dómne, mai fii cu rabdare
si-ti voiu platí totu." ²²⁾ Bunulu domnu, numai asceptá pana ce
va puté platí, ci lasá ca recunoscerea se suplinésca cu valoarea lo-
culu platirei. Elu i iertá detorasiulu de 10000 talanti, toti, chiar
capitalulu. Dela cela dice cá va pretinde si interesele: „Pentru ce
nu ati datu banii mei la negutiatori, ca intorcandu-me, se-mi potu
pretinde alv meu cu castigu?" ²³⁾ Acést'a nu o dicu ca si can-
du Ddieu ar fi inimic celoru drepti; pentru cá Ddieu pre nime iu-
besce mai multu ca pre celu dreptu, ci elu mangaia, dupa cum am
disu mai susu, pre celu peccatosu spre a-lu descéptá; inspaimantéza
inse si pre celu dreptu spre a-lu intarf. Peccatosiloru, inimiciloru sei
celoru superbili iérta multele abateri, dela cei drepti inse pretinde
si preste cele mai neinsemnate stricta socotéla, voindu ca se nu lip-

¹⁾ II. Corint. 12. 21. ²⁾ II. Corint. 13. 3. ³⁾ Marc. 2. 5. ⁴⁾ Ebr. 12. 16;
⁵⁾ Rom. 9. 13. (A. D. L. 21. 15.) ⁶⁾ Gen. 36.

⁷⁾ Ps. 76. 11; ⁸⁾ Ior. 8. 4; ⁹⁾ Ibir. v. 5. ¹⁰⁾ Zach 1. 3; ¹¹⁾ Iezeh. 33. 11.

¹²⁾ Iezek. 18. 24. ¹³⁾ Ps. 88. 8; ¹⁴⁾ Ps. 114. 9. ¹⁵⁾ Ps. 38. 8;

¹⁶⁾ Math. 26. 6. ff. ¹⁷⁾ Luc 7. 47. ¹⁸⁾ Totu acolo. ¹⁹⁾ Numer 26. 6. ff;

²⁰⁾ Isa. 1. 18; ²¹⁾ Mat. 5. 22; ²²⁾ Math. 18. 26; ²³⁾ L. 19. 23. Math. 25. 27.

reșca nimicu spre cea mai înalta perfectiunare. Pentru că ce este avutulu în lume, aceea este celu dreptu înainte lui Ddieu: nu se dă cersitoriu mai mirabile (și de compatimitu) de câtu peccatosulu și omu mai avutu ca dreptulu. Pentru aceea dice Paulu despre celu ce remane în pietate și plenitudinea virtutei: „Multiemescu lui Ddieu că în tóte v'ati imbogatitu în tr'ensulu în tóta invetiatur'a și cunos-cinț'a.”²⁴⁾ Despre cei fora Ddieu inse vorbesce s. Ieremi'a: „Póte sunt seraci, căci nu au potutu ascultá cuventulu lui Ddieu.”²⁵⁾ Veditu, cum numesce pre cei ce s'au despartitu de virtute seraci? Lui i este mila de peccatosi, ca și candu ar fi seraci; dela cei drepti cere ratiociniu, ca și candu ar fi bogati, catra aceea se aréta gratisu pentru miseri'a lor; dela acestia inse pretinde pentru avuti'a lor în virtute, responsabilitate. Inse ce întreprinde cu referinț'a la cei drepti și la cei peccatosi aceeași face și cu referinț'a la cei avuti și la cei seraci: și precum descépta prin afabilitate pre celu peccatosu, éra pre celu dreptu ilu infrica cu pedépsa, asia urmaresce acés-t'a ordine și în lucrurile lumesci. De vede potentati, cari stralucescu în demnitati, regi, principi, și pre toti cari se destingu și înaltia prin avere, — le vorbesce infricosiatu, și transpune asia pre cei poternici intru o spaima salutaru. „Si acum imperati întiegeti, invetiati toti cari judecati pamentulu; slugiti Domnulu cu frica și ve bucurati lui cu cutremuru;”²⁶⁾ fiindcă elu este Imperatulu Impera-tiloru și Domnulu Domniloru.²⁷⁾ Unde este putere domnitória, acolo si-descoperia propri'a și infricosiat'a sa putere; unde inse se afla o umilintia modesta acolo vine intru ajutoriu cu grati'a sa. — Fiindcă Ddieu este acestu mare Imperatu alu imperaților și domnu alu domnitorilor. Acest'a se pogóra éra depre tronulu seu și se aréta în s. scriptura ca tatalu orfaniloru și judecatoriulu veduveloru,²⁸⁾ regele regiloru și domnulu domnitorilor. — Cunosci acum plenu-dinea supra abundanta a gratiei? Veditu fric'a salutaru pentru virtute și putere? Pentru că unde insusi vede potentati indestulati, acolo se folosesc de fric'a salutaru, unde inse miseri apasati cu despretiu și orfani, unde vede veduve slabe și vecsate acolo si-aréta afabilita-tea sa cea mangaitória. „Eu sum Tatalu orfaniloru.” Dóue face elu: Si-aréta afabilitatea și iérta puterea. Se numesce singuru Ddieulu orfaniloru, spre a aréta mangaiere celoru miseri și spre a infricá pre cei poternici ca se nu cuteze a ingreună veduvele și orfanii. — Ici mórtea rapesce unuia, pre Tatalu seu, acolo unuia pre mam'a; ce legea naturei a taritu cu sine, acés't'a suplinesce îndurarea cerés-ca. Acea-si gratia a datu veduvei pre judecatoriulu, celui orfanu a datu de tata pre regele santiloru. Pentru aceea se dice: O tu omu pertinace (temerariu) și cutesatoriu, déca tractezi cu superbia pre vre-o veduva, întariti pre aperatoriulu (advocatulu) veduveloru; de esti nedreptu catra orfani, gresiesci facia cu copiii lui Ddieu. „Eu sum, dice, Tatalu orfaniloru, și judecatoriulu veduveloru.” Veditu în ce modu salutaru pregatesce midilócele virtutei, infricandu pre unii, și îndurandu-se de altii? Aci nu este cu sine insusi în contrastu ci se conforméza numai dupa capacitatea intelectuale a ómeniloru. Se folosimu deci, fratiloru, penitenti'a ca unu midilocu alu mantuirei nóstre; séu mai bine disu: Se damu dupa penitenti'a, carea ne vine dela Ddieu, spre a ne face fericiti; căci nu noi i-o aducemu pre acés-t'a lui, ci elu ni-o spendéza noua. Cunosci rigurositatea lui în lege? Cunosci afabilitatea în gratia? déca me provocu la stricteti'a în lege, nu reprobu nici decátu acés'ta dispositiune, ci marescu numai îndurarea și blandeti'a în grati'a evangelica, pentru că legea pedepsesce pre peccatosi amaru, grati'a inse amena pedéps'a cu îndelunga rab-dare, numai ca se aduca îndreptare. — Se cercamu asiadara dupa pocaintia, fratiloru, dupa midiloculu de a fi fericiti, se luamu medicin'a carea sterge peccatele nóstre. Acea inse ce marimu prin cu-vinte, nu este penitenti'a, ea trebue a se aréta prin fapte, și acés't'a este penitenti'a carea sterge macul'a peccatorulu chiar din inime. — Deóra ce stá scrisu: „Spalati-ve, departati reutatile din inimel' vós-tre, înainte ochiloru mei.”²⁹⁾ — Inse ce însemnéza abundanti'a în vórbire? Pentru ce nu este destulu a dice: „Departati reutatile din inimile vóstre” spre a însemná totu? — Pentru ce mai adauge „de'nainte ochiloru mei?” Pentru că ochii ómeniloru almentrea vedu de cum vede ochiulu lui Ddieu, căci omulu se uita în fatia, ér Ddieu se uita în inima.³⁰⁾ „Nu falsificati, se dice, penitenti'a prin aparin-tia, ci aréti fructe de pocaintia înainte ochiloru mei, cari céra cele ascunse.

(Va urmá.)

VARIETATI.

(☞) *Iliada* poema geologica. — Dupa unele comentarie moderne, *Iliada* n'ar fi de câtu o mare poema geologica; ori-cátu de bizara ar fi acés'ta idee, ea este respandita astadi în

²⁴⁾ I. Cor. 1. 4. 5. ²⁵⁾ Ier. 5. 4; ²⁶⁾ Ps. 2. 10—11. ²⁷⁾ I. Tim. 6. 15;

²⁸⁾ Ps. 67. 6. ²⁹⁾ Isai. 1. 16. ³⁰⁾ Imp. 16. 7.

Germani'a; Achile (Achilleus) ar representá ap'a dulce; tata-seu Pelcu, noroiulu, în grecesce *pēlos*. Thetis este marea, cine n'o scie? Cátu despre pamentu, elu ar fi representatu prin Hector. Profesorulu anglesu Blackle iá în risu în modu spiritualu acés'ta ingeniósa teoria: „Déca unu omu din Thursce, dice elu, numitu Waters (apele), cea ce este unu nume fórté respanditu în acelu comitatu, ar luá de socia pe o femeu numita Lake (lacu) numi-re patronimica fórté comuna în Sutherland, și fiica loru ar luá de barbatu pe unulu numitu Rivers (riú.) n'ar fi aci de câtu o coocidentia singulara cu care diarele ar amúsá pre publiculu loru câte-va dile și s'ar uita iute. Deci întemplantarea apei, noroi-ului și a unei dieitii marine printre numile unei familii vechi din Tesalia are o însemnare mai profunda ca acés'ta, presupuindu că aceste etimologii aru fi juste, ceea ce nu e?”

* [Spre scire!] DD. cari binevoira a primu manualulu. *Com-putulu din capu* edatu de subscrisulu, suntu rogati a me scusá facia de erorile strecorate — fora voia mea în acestu manualu. Caus'a este — culegatorii cari nici dupa a 3-a corectura nu lucrara corect. Binevoiesca acei DD. a îndreptá din cele mai esentiale urmatóriele:

La foia 10. deprinderea 3. Nr. 5. în locu de 6 cr. are se fie — 9 cr.

Totu la acea foia Nr. 9 în locu de 3 ani are se fie 13.

La foi'a 21 Nr. 13. în locu de 8 ani are se fie — 9.

La foi'a 25 Nr. 4. în loculu sumei de (69.) — (49.)

La foi'a 27. Nr. 2. în locu de (36.) are se fie (40.)

La foi'a 37. deprinderea 15. Nr. 3. în locu de (1 este $\frac{2}{3}$.) are se fie (2 este $\frac{2}{3}$.)

La foi'a 38. Nr. 8. în locu de (1 și $\frac{1}{11}$;) are se fie (1 și $\frac{1}{11}$.)

Totu la foi'a 38. deprinderea 16. Nr. 3. în locu de — 14 oue cu 70 cr. are se fie — 70 oue cu 14 cr. și la Nr. 4. în locu 75 fl. are se fie 65 fl.

Beregseu în 9 Oct. 1874.

Andrescu,
invetiatoriu.

Nr. 1757. Plen.

CONCURSU.

1

În legatura cu publicatiunea presidiala Nr. 1226. Bis. facuta în Nrii 41. 42. și 43. ai Luminei, se prolongesce terminulu de concursu pentru catedr'a profesoralu dela institutulu clericalu din Aradu pana la 15. Noembre vechiu a. c. — Recurintii au a produse aicia testimoniu despre absolvitele 8 clase gimnasiali, precumu și testimoniu de calificatiune din sciintiele teologice, totu-odata a-si documentá aplicarea dupa absolvirea studiiloru. Salariaulu e 800 fl. și dupa impregiurari cuartiru liberu.

Aradu 7. Octobré 1874.

Consistoriulu eparch.
gr. or. din Aradu.

CONCURSU

1

Se escrie concursu pentru parochiele vacante din protop. Vilagos; și anume:

1. Agrisiu cu carea este impreunatu emolumentulu: 1. Sesia pamentu și unu fondu intravilanu, dela 180 casi atâtea mesuri cucuruzu, și stolele usuate.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a reproduce testimoniu că a absolvitu 8 clase gimnasiali și suntu bine-meritati pe tere-nulu bisericescu și scolariu; cei santiti voru avea antaietate.

Déca capelanulu de acum n'aru reesi alesu, în 3 ani are a capetá diumetate din benéficiulu amintitu. Alegerea va fi la 27 cur. —

2. Ternova cu 1 sesia pamentu, dela 100 case una, ér dela 120. casi câte $\frac{1}{2}$ mesura bucate și stolele usuate. —

Recurintii debue se arate că au finitu 4 clase gim. séu déca e preotu se reproduce atestatu despre purtarea sa morala de pana acum. Alegerea va fi la 2. Noemb. a. c.

Cei carii voru aspirá dupa vre una din aceste parochii, au ase pesentá în vre o Dumineca séu serbatore în bisericu și a cantá séu a tiene cuventare; éra recursele se si le-tramita la protop. tractu-alu.

Datu în Agrisiu și Ternova la 6. Oct. 1874.

Comitetele parochiali,
Cu scirea mea G. Vasilieviciu, protop. Vilagosiului.

CONCURSU.

2

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a Hasi-masiu, inspectoratul Beliiului, cottulu Bihoru se deschide concursu pana in 14. Octobře v. a. c. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a.) in bani 59 fl. v. a; b.) in naturale 15 meti grâu 15 meti cucurudiu farmatu; c.) fenu 116 portione; d.) lemne 6 orgii, cuartiru liberu cu gradina de legumi si stólele cantorali.

Doritorii de a fi alesi in acést'a statiune, au a-si tramite recursese sale pana in 14 Oct. v. intitulate comitetului parochiale — la oficiulu inspectoralu in Beliu.

Beliu 27 Septemvře v. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine Ioanu Capitanu.

CONCURSU.

3

Pentru parochi'a din Sambateni, vacanta remasa de fostulu parochu Emanuile Petroviciu, se deschide concursu pe 13/25 octombře a. c.

Emolumintele sunt:

Una sesiune de pamentu, biru si stóle dela 150 de case.

Recurintii au de a produce testimoniul despre absolvarea aloru 8 clase gimnasiale, si testimonia de cualificatiune.

Recursurile sunt de a se adresá catra comitetulu parochialu si a se subterne la Protopresviterulu Aradului pana in 13/25 octombře a. c. candu se va tiené si alegerea. —

Sambateni in 22 Septemvře 1874.

Comitetulu parochialu,

in contielegerea cu mine Ioanu Ratiu, protopresviterulu Aradului.

CONCURSU.

1

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Bochi'a, inspectoratul Beliiului cottulu Biharii se deschide concursu pana in 20 Octomvře v. a. c. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a.) in bani, 18 fiorini; b.) in naturale 12 cubule jumetate grâu, jumetate cucurudiu; c.) fenu 90 portióne; d.) lemne 6 orgii e.) cuartiru liberu cu gradina, si stólele cantorali.

Doritorii de a fi alesi au a-si tramite recursese lor comitetului parochialu adresate la oficiulu inspectoralu in Beliu pana la 20 Octomvře v. a. c. —

Bochi'a, 4 Octomvře v. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine Ioanu Capitanu, insp. scol.

CONCURSU

1

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comunitatea Labasintiu prottulu Lipovei se deschide concursu pana in 8 Noembře a. c. s. v.

Emolumintele sunt: a.) in bani gat'a 84 fl. v. a. b.) 24 meti grâu si 24 cucurudiu c.) 80 fnt. sare d.) 80 fnt. clisa e.) 15 fnt. lumini. f.) 12 stangeni de lemne. g.) 4 jugere livada. h.) cuartiru liberu si gradina.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu se aviséza recursurile lor instruate dupa întielesulu celoru prescrie si adresate comitetului parochialu se le astérna la terminulu susumintitu domnului inspectoru cercualu de scóle in Cavesdia, post'a ult. Temes-Bresztovatz.

Labasintiu in 27 Septem. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine Iosifu Iorgovioiu m. p. inspect. cerc. de scól.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai. — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru interim. Vincentiu Mangra.

CONCURSU.

2

Pentru parochi'a vacanta din opidulu Radna pretopresbiteratul Aradului, se dechide concursu pe 10/22 novembrie a. c. candu va fi si alegerea.

Emoluminte sunt:

Un'a sesi. ne de pamentu, biru dela 140 de case si stólele indatinate. —

Doritorii de a concurge pentru dobandirea acestei parochii, au se produca testimoniul de 8 clasi gimnasiale, precum si testimoniul de calificatiune, si recursule adresate catra comitetulu parochialu se le transpuna de timpuriu la protopresviterulu Aradului. —

Afara de acést'a recurrentii se se presenteze in vre una Dumineca in biseric'a din Radna pentru a-si aratá desteritatea in cantare, séu in servitiulu Dumnediescu. —

Radna in 8 Octombře 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: Ioanu Ratiu, protopopulu Aradului. —

CONCURSU

2

Pentru statiunile invetiatoresci urmatóre:

1. Lunc'a, cu salariulu anualu 90. fl. v. a. 8 cubule de bucate, 8 stangeni de lemne si veniturile cantorale. —

2. Campani sup. et. infer. cu salariulu anualu 105 fl. v. a. 10 cubule de bucate, 10 stangeni de lemne si veniturile cantorale. —

Competintii au a-si trimite recursurile lor cu documintele necesare adresate comitetului parochialu pana in 20 Octomvře v. a. subscrisului. —

La Lunc'a va fi alegerea in 20. Octomvře, st. v. a. ér la Campani in 26 Octomvře a. c.

Baiti'a (Rézbánya) 25. Sept. 1874.

Comitetele parochiale,

Nicolau Popoviciu, inspect. cerc. de scóle.

CONCURSU.

2

Pentru postulu invetiatorescu din Maieru suburbiulu Temisiórei se deschide concursu pana in 15 Noembře 1874. s. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se tramita recursese sale scrise cu man'a propria instruite dupa prescriese mai inalte si stilisate catra comitetulu parochialu la inspectorulu de scóle D. Dr. Vasiciu in Temisióra.

Salariulu este 420 fl. v. a. cuartiru liberu cu gradina si 6 orgii de lemne din care se incaldiesce si scól'a. Se cere mai cu séma ca concurrentii se produca testimoniul de cualificatiune cu calculu bunu.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in Maieru Temisiórei in 26 Septemvře 1874.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea si invoirea mea Dr. Vasiciu. Insp. cerc. de scóle.

CONCURSU

2

Pre vacantele postu invetiatorescu, dela scóla nostra rom. ort. or. din comunitatea Valea-mare, inspectoratul Iosasiului, — cu carele sunt impregnate urmatóricile emoluminte; si anume a) in numerariu: 100 fl. v. a.; b) in naturali 10 cubule, diumetate grâu, diumetate papusoiu c) 8 orgii de lemne; d) usufruptulu a loru 6 jugere de pamentu parte cultivabile parte fenatiu. e) si cortelu liberu cu gradina spatiósa parte cu pomi, parte de semenatu. —

Cei ce voru refletá la acestu postu suntu invitati, a-si instrú recursurile sale in întielesulu statutului nostru organicu respective a instructiunei consistoriali emanate de datulu 15 Noembře a. tr. sub Nrulu $\frac{1477}{347}$ scol. apoi intitulate respectivului comitetu parochiale a le adresá subscrisului *) paná la 21. Noembře a. c. st. v. carea este insasi diu'a de alegere.

In fine se mai recere dela concurrenti, ca in acestu intretempu, se se presente la s. biseric'a din Finisiu la carea apartiene susu memorat'a comunitate Valea-mare spre a-si documentá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Ioanu Munténu, Insp. scol. cercuale.

*) per Gurahotz in Iosasielu